

STORTINGET

Innst. 208 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:66 S (2024–2025)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Per-Willy Amundsen, Erlend Wiborg, Bengt Rune Strifeldt, Silje Hjemdal, Hans Andreas Limi, Dagfinn Henrik Olsen og Marius Arion Nilsen om tilpasninger eller stans i innføring av EUs reviderte bygningsenergidirektiv

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen pause alt arbeid med implementering av bygningsenergidirektiver frem til fullgodt faktagrunnlag og konsekvensanalyse er utarbeidet.
2. Stortinget ber regjeringen aktivt søke tilpasninger i og unntak fra bygningsenergidirektiver.
3. Stortinget ber regjeringen vurdere å i ytterste konsekvens benytte reservasjonsretten i § 102 i EØS-avtalen hvis ikke Norge innrømmes tilstrekkelige tilpasninger i eller unntak fra EUs bygningsenergidirektiver, slik at Norges interesser ivaretas.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagen.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens behandling

Energiminister Terje Aasland har uttalt seg til forslaget i brev av 18. februar 2025. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har invitert til å gi skriftlige høringsinnspill i saken. De skriftlige innspillene er sammen med sakens dokumenter tilgjengelige på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, lederen Sverre Myrli, Siri Gåsemyr Staalesen og Terje Sørvik, fra Høyre, Mudassar Kapur og Anne Kristine Linnestad, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Kathrine Kleveland, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Erlend Wiborg, fra Sosialistisk Venstreparti, Birgit Oline Kjerstad, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til Representantforslag 66 S (2024–2025) fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Per-Willy Amundsen, Erlend Wiborg, Bengt Rune Strifeldt, Silje Hjemdal, Hans Andreas Limi, Dagfinn Henrik Olsen og Marius Arion Nilsen om tilpasninger eller stans i innføring av EUs reviderte bygningsenergidirektiv. Komiteen viser til at det fremmes tre ulike forslag i representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til statsrådens svarbrev. Arbeid med å implementere EUs bygningsenergidirektiv av 2024 er ikke påbegynt. Derimot er det satt i gang et arbeid med å vurdere betydningen av de ulike bestemmelsene i direktivet, i tråd med alminnelig EØS-prosess. Hø-

ringsinnspill fra norske aktører vil utgjøre en viktig del av regjeringens vurdering av direktivet.

Disse medlemmer vil samtidig understreke at det ikke er riktig at direktivet vil påføre norske boligeiere store investeringskostnader knyttet til energioppgradering av bygg. Norge bestemmer selv hvilke virkemidler nasjonale myndigheter vil bruke for å nå direktivets energieffektiviseringsmål. I den forbindelse vil disse medlemmer minne om at det ikke er aktuelt for regjeringen å pålegge norske huseiere å energieffektivisere boligene sine. Det vil derimot være naturlig å benytte seg av virkemidler som er tilpasset norske forhold. Disse medlemmer viser dessuten til at det er politisk enighet om at mer effektiv energibruk i bygg er bra, og at Stortinget har vedtatt et mål om 10 TWh redusert strømforbruk i bygg innen 2030.

Disse medlemmer viser til at energibruken i norske bygg, sammenlignet med energibruken i resten av Europa, i all hovedsak baserer seg på elektrisitet fra norsk fornybar energiproduksjon, fjernvarme og bioenergi. Det innebærer at norske bygg er tilnærmet utslippsfrie. Disse medlemmer er derfor i likhet med regjeringen enige i at Norge er godt beredt til å oppnå formålet med direktivet, herunder å oppnå en bygningsmasse som er avkarbonisert og uten utslipp i 2050. Målet om en utslippsfri bygningsmasse innen 2050 kommer først i 2024-direktivet.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at regjeringen nå vurderer om EUs bygningsenergidirektiv fra 2018 skal inn i EØS-avtalen. Disse medlemmer viser videre til at dette direktivet er en del av «Ren energi-pakken» som ble vedtatt i 2018 og 2019, og som støtter opp om EU sine mål på energi- og klimaområdet.

Disse medlemmer viser til at bygningsenergidirektivet fra 2018 har tre hovedmomenter: Det første dreier seg om krav til en langsiktig renoveringsstrategi for bygninger som skal bidra til en energieffektiv og avkarbonisert bygningsmasse i 2050. I Norge er bygningsmassen i stor grad allerede avkarbonisert. Energibruken i norske bygg er praktisk talt utslippsfri, og energikravene våre er blant de strengeste i Europa. Dette er områder hvor Norge allerede har dekkende politikk. Derfor kreves det ikke vesentlige endringer i virkemiddelapparatet.

Disse medlemmer viser til at det andre dreier seg om krav om ladepunkter til elbiler i yrkesbygg. Direktivet krever minst ett ladepunkt i nye yrkesbygg med mer enn ti parkeringsplasser. Norge er langt fremme i elbilomstillingen og vil ha lettere for å tilfredsstille dette enn andre europeiske land.

Disse medlemmer viser videre til at det tredje dreier seg om krav om automatiske styringssystemer for yrkesbygg med høyt varme- eller kjølebehov. Det spesi-

fiseres at dette bare gjelder der det er teknisk og økonomisk gjennomførbart, noe som burde gjøre dette relativt enkelt å ta inn. Direktivet har ingen krav som retter seg mot boligeiere eller husholdninger, og eller ingen bestemmelser som adresserer vedfyring.

Disse medlemmer understreker dermed at det er ingen bestemmelser i bygningsenergidirektivet fra 2018 som vil medføre økonomiske konsekvenser for boligeiere eller husholdninger, og disse medlemmer mener derfor at bygningsenergidirektivet fra 2018 ikke bør være særlig problematisk for Norge å ta inn.

Disse medlemmer viser til at det derimot er boligenenergidirektivet 2024 som kan innebære økonomiske konsekvenser for innbyggere og utbyggere. Dette direktivet er ikke noe regjeringen jobber med å ta inn i EØS-avtalen enda, og disse medlemmer mener dermed det er viktig å skille mellom innholdet i disse to direktivene når virkningen for husholdningene beskrives. Målene om å redusere klimagassutslippene fra byggsektoren i EU med minst 60 pst. innen 2030 og oppnå en utslippsfri bygningsmasse innen 2050 kommer først i 2024-direktivet. Disse medlemmer merker seg likevel at konsekvensene for Norge ved å slutte seg til 2024-direktivet er mindre enn det forslagsstillerne hevder i sitt forslag, ettersom Norge allerede har vedtatt ambisiøse mål for energieffektivisering.

Disse medlemmer viser til at den billigste strømmen er den som ikke brukes. Disse medlemmer mener derfor at tiltak som legger til rette for, eller støtter, tiltak som gjør det lettere for husholdninger å energieffektivisere sine boliger – fremfor bare å subsidiere strømprisen – må prioriteres.

Disse medlemmer viser til at Høyre ved flere anledninger har prioritert støtte til enøktiltak. Under regjeringen Solberg ble bevilgningene til Enova doblet, og siden Høyre gikk ut av regjering, har Høyre i hvert alternativt statsbudsjett foreslått mer i bevilgninger til Enova enn regjeringen Støre. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2025, der partiet foreslo en kraftpakke der Enova ble styrket med 350 mill. kroner. Av disse skulle 100 mill. kroner gå til enøktiltak for lavinntektsfamilier og 250 mill. kroner til generelle energitiltak. Disse medlemmer mener slike målrettede satsinger er avgjørende for å bistå husholdninger med å gjennomføre energitiltak som reduserer både energiforbruk og strømkostnader, og at slike investeringer skaper praktiske og effektive løsninger som både styrker privatøkonomien og bidrar til det grønne skiftet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Høyre, viser til at forslagsstillerne foreslår å bruke reservasjonsretten i EØS-avtalen dersom EU ikke gjør tilstrekkelige tilpasninger i direktivet. I dagens geopolitiske situasjon, preget av uro og

usikkerhet, er Norge mer avhengig enn noensinne av et solid og velfungerende samarbeid med EU, som er Norges viktigste handels- og samarbeidspartner. Flertallet mener derfor ikke at denne saken kvalifiserer som et tilfelle der reservasjonsretten bør benyttes.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet viser til at i 2024 vedtok EU en oppdatert versjon av bygningsenergidirektivet med mål om at alle nybygg skal være nullutslippsbygg innen 2030, og at eksisterende bygningsmasse innen 2050 skal gjøres om til nullutslippsbygg (energiklasse A). Disse medlemmer viser til at direktivet er EØS-relevant og vil få stor betydning i Norge. Disse medlemmer viser videre til at EU nå arbeider med enda en ny revidering av det samme direktivet, som vil medføre enda strengere krav og regulering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at versjonen fra 2018 som nå behandles i regjeringen, i seg selv er mindre problematisk.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet er bekymret for retningen EU har beveget seg i de siste tiårene. EU har regulert det som reguleres kan, med stadig strengere regulering, med den konsekvens at konkurransekraft på det internasjonale markedet har svekket seg betydelig over en lengre periode.

Disse medlemmer vil påpeke at den siste versjonen av bygningsenergidirektivet fra 2024 er neste i køen for implementering og kan medføre enorme kostnader for boligeiere. Disse medlemmer viser til at Huseierne har uttrykt bekymring for at direktivet vil ramme 65 pst. av alle huseiere, med en estimert kostnad mellom 500 000 kroner og 1,5 mill. kroner per husstand.

Disse medlemmer mener kostnadsestimatene er svært bekymringsfulle, og fremholder at det er helt urimelig å pålegge norske husstander en slik kostnadsbyrde. De økte kostnadene kommer på toppen av allerede økte boligkostnader.

Disse medlemmer viser til at energiministeren tidligere har opplyst til Stortinget at det er for tidlig å si noe om kostnadene av en eventuell innføring i Norge. All den tid regjeringen ønsker å innlemme direktivet fra EU, mener disse medlemmer at kostnadsestimater og konsekvensutredning for de ulike versjonene av direktivet må fremlegges, som et minstekrav, før en slik beslutning tas. Alt annet vil være direkte uansvarlig styring.

Disse medlemmer viser til at EUs svake økonomiske utvikling og fall i globale indekser understreker behovet for at Norge tar en aktiv rolle i å definere og forsvare norske interesser i møte med det store antallet EU-rettsakter.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen pause alt arbeid med implementering av EUs bygningsenergidirektiver frem til fullgodt faktagrunnlag og konsekvensanalyse er utarbeidet.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Rødt viser til at EUs svake økonomiske utvikling og fall i globale indekser understreker behovet for at Norge tar en aktiv rolle i å definere og forsvare norske interesser i møte med det store antallet EU-rettsakter. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at regjeringen ikke lar seg presse av EU til å innføre regelverk, som ikke tjener Norges interesser, eller i større hastighet enn det som er forsvarlig fra et norsk interesseperspektiv. Disse medlemmer mener snarere man bør øke innsatsen for å oppnå unntak fra og tilpasninger i direktiver som ikke ivaretar norske interesser. Disse medlemmer mener at hvis dette ikke oppnås, må Norge i ytterste konsekvens bruke reservasjonsretten.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen aktivt søke tilpasninger i og unntak fra EUs bygningsenergidirektiver.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å i ytterste konsekvens benytte reservasjonsretten i § 102 i EØS-avtalen hvis ikke Norge innrømmes tilstrekkelige tilpasninger i eller unntak fra EUs bygningsenergidirektiver, slik at Norges interesser ivaretas.»

Disse medlemmer er bekymret for kostnadene en innføring av EUs reviderte bygningsdirektiv vil føre til for norske husholdninger. Disse medlemmer mener at Stortinget må ha et mye bedre kunnskapsgrunnlag om hva en slik innføring vil føre til.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en uavhengig rapport om bygningsenergidirektivet som skal utrede kostnadene med å innføre direktivet, hva folkerettslig Norge forplikter seg til, hvor mye det vil koste per terrawatt-time spart, hvilke distriktskonsekvenser direktivet vil ha, og hvor mye man må gi ekstra til Enova og Husbanken for å kunne oppfylle direktivet.»

Medlemen i komiteen fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis arbeidsprogram og landsmøtevedtak om partiet sine

prinsipielle standpunkt til EØS-avtalen og EU-direktiva som vedtak som utfordrar sjølvrådet. 16. mars vedtok Sosialistisk Venstreparti landsmøte at partiet vil arbeide for at Noreg skal bruke handlingsrommet og reservasjonsretten og seie nei til lovgjeving som avgir ytterlegare suverenitet til EU. Det er viktig for Sosialistisk Venstreparti at det er folket som skal ha makta gjennom demokratiske val og det mandatet folket har gitt Stortinget, og ikkje politiske organ utanfor nasjonal politisk kontroll, slik som Europaparlamentet.

Denne medlemen viser til FN's klimapanel og FN's naturpanel sine utgreiingar som syner at kostnadene blir enorme både menneskeleg og økonomisk om ein ikkje greier å få ned klimagassutsleppa og stanse naturtapet i verda. Difor har Noreg slutta seg til både Paris-avtalen og naturavtalen, og Noreg samarbeider tett med EU for å nå måla. Denne medlemen viser til Handlingsplan for energieffektivisering, dei vedtekte måla i klimalova, og dessutan Miljødirektoratet sin rapport Klimatiltak i Norge (2024).

Måla i bygningsenergidirektivet (2024-utgåva) om 16 pst. kutt i energiforbruk i bustadsektoren fram til 2030, så 20–22 pst. kutt innan 2035, og endeleg mål om nullutslepp innan 2050, er med andre ord dei same måla som dei Stortinget har vedteke i klimalova, og som ligg til grunn for regjeringa sin Handlingsplan for energieffektivisering.

Denne medlemen viser til høyringsinnspelet frå Huseierne og at dei er einige i at energisparing er viktig for energiomstillinga i Noreg, og at det over tid vil redusere straumrekninga for folk, men at det trengst gode støtteordningar for å gjennomføre tiltaka. I rapporten «Energisparepotensialet i bygg frem mot 2030 og 2050», ZEN rapport No. 50 2023, Sintef, NTNU, er det slått fast at det trengst støtteordningar opp mot 30 pst. for å få starta tilstrekkeleg energioppdatering i bygg. Ser ein dette i lys av dei mange milliardane som staten har brukt på straumstøtte, så meiner denne medlemen at det kan vere ei nødvendig investering, men at ein må sjå til at omstillinga skjer rettferdig, slik at folk med dårleg råd som gjerne bor i dei dårlegaste bustadene, også kan få gjort nødvendige oppgraderingar. Denne medlemen viser til at det trengst ein meir aktiv enøk-innsats, ikkje mindre, både for å frigjere energi til industri og transport, gjere innbyggjarane mindre sårbare for høge energiprisar, og for å redusere kostnadene med balansering av kraftsystemet. Denne medlemen fryktar at Framstegspartiet ynskjer å svekke enøk-innsatsen med sine forslag, og er usikker på kva partiet legg i kva som er norske interesser, særleg på lang sikt, og opp mot vedteken politikk. Denne medlemen meiner at direktivet kan få konsekvensar både for private og offentlege huseigarar, og at det er viktig å få fram kunnskapen om kva dette betyr, før ein tek stilling til om dette er ei sak der det er rett å bruke reservasjonsretten.

Denne medlemen viser til den pågåande prosessen mellom KS og partia på Stortinget, og at det er viktig at kommunane ikkje vert pålagde stadig fleire oppgåver utan at det fylger realistisk finansiering med tiltaka frå Stortinget si side.

Difor fremjar denne medlemen følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa i samband med utregreining av eventuell implementering av bygningsenergidirektivet i Noreg gjere greie for moglege eksternalitetar, kostnader og innsparingar for samfunnet, inkludert kostnader for kommunar, fylke og hushaldningane, ved ei gjennomføring av direktivet i Noreg.»

Denne medlemen er heilt einig i at rekninga for nødvendige enøktiltak ikkje kan overlatast til huseigarane åleine, og viser til gjennomslaga Sosialistisk Venstreparti har fått til i budsjettforhandlingane med regjeringspartia om auka støtte til enøktiltak hos privatpersonar.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt meiner støtta til enøktiltak må aukast kraftig i åra framover, slik at ikkje heile rekninga for vedteken politikk vert send til huseigarane.

Desse medlemene fremjar difor følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa auke støtta til enøk-tiltak i bygningar ved kvart budsjettframlegg, slik at rekninga for nødvendige oppgraderingar ikkje må takast av huseigarane åleine.»

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti fremjar følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa kome med framlegg om innføring av dei einskildtiltaka i bygningsenergidirektivet av 2018 og 2024, tilpassa norske forhold, som fremjar klima og miljø. Desse tiltaka skal vedtakast på ein måte som sikrar at Noreg ikkje gir ifrå seg nasjonal suverenitet til EU.»

Komiteens medlemmer frå Sosialistisk Venstreparti og Raudt viser til at Stortinget ennå ikkje har behandla eventuell innlemming av verken 2018-direktivet eller 2024-direktivet i EØS-avtalen, og at Noreg reint faktisk derfor ikkje er i gang med å implementere dei. Den norske behandlinga av 2024-direktivet er ikkje påbegynt, og den norske behandlinga av 2018-direktivet kan karakteriserast nettopp som den faktainnhentinga og konsekvensanalysen som det blir etterlyst i forslag 1 i Dokument 8:66 S (2024–2025).

Disse medlemmer viser til at hovudformålet med 2024-direktivet er å redusere klimagassutslepp frå

oppvarming av bygningar, eit mål Noreg langt på veg kan seies å allereie ha nådd. Grunngevinga for direktivet er ikkje eit ønske om å redusere energibruken.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at oppvarming av både boliger og næringsbygninger i Norge skiller seg kraftig fra store deler av EU-området. Norge har allerede et forbud mot oljefyring, og elektrisk oppvarming fra utslippsfri kraftproduksjon står for hoveddelen av oppvarmingen.

Disse medlemmer viser videre til at også produksjon og transport av byggematerialer står for betydelige klimagassutslipp. En satsing for å heve energiklassen på bygninger gjennom utbedring og etterisolering, slik direktivet legger opp til, vil samlet sett kunne generere økte utslipp og store mengder avfall på kort og middels sikt i Norge, hvis det gjøres på feil måte. Tiltak som i det enkelte EU-land kan fungere positivt for klimaet, kan fungere negativt i Norge. Disse medlemmer mener dette taler for at Norge må føre en selvstendig politikk på feltet fremover, som tar utgangspunkt i særnorske forhold.

Komiteens medlem fra Rødt ser bygningsenergidirektivet (2018) som del av en helhet gjennom EUs fjerde energimarkedspakke og mener pakken må behandles samlet. Rødt støtter, i motsetning til regjeringen, et veto mot denne pakken. Dette medlem viser til Dokument 8:140 S (2023–2024) og Innst. 368 S (2023–2024) for nærmere utdyping av dette standpunktet, og påpeker at helheten i fjerde energimarkedspakke innebærer å avgi suverenitet og endre norsk kraftpolitikk til det verre.

Dette medlem viser til at Rødt er svært opptatt av enøktiltak for å redusere strømbruken både fra boliger og næringbygninger, som et alternativ til storstilt kraftutbygging, og partiet har tatt opp dette en rekke ganger denne stortingsperioden. Dette medlem viser til Dokument 8:39 S (2024–2025) og Innst. 160 S (2024–2025) som et eksempel på dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil bemerke at regjeringen ikke ser bygningsenergidirektivet som del av en helhet gjennom EUs fjerde energimarkedspakke. Hvert direktiv utgjør et enkeltstående regelverk som følgelig må behandles som nettopp det.

Disse medlemmer vil videre påpeke at det er et mål og ikke et krav med direktivet å redusere klimagassutslippene fra byggsektoren med minst 60 pst. innen 2030. Disse medlemmer finner grunn til å gjenta at det ikke er riktig at direktivet vil innebære oppgraderingskostnader i millionklassen.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen aktivt søke tilpasninger i og unntak fra EUs bygningsenergidirektiver.

Forslag fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Rødt:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen vurdere å i ytterste konsekvens benytte reservasjonsretten i § 102 i EØS-avtalen hvis ikke Norge innrømmes tilstrekkelige tilpasninger i eller unntak fra EUs bygningsenergidirektiver, slik at Norges interesser ivaretas.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen utarbeide en uavhengig rapport om bygningsenergidirektivet som skal utrede kostnadene med å innføre direktivet, hva folkerettslig Norge forplikter seg til, hvor mye det vil koste per terrawatt-time spart, hvilke distriktskonsekvenser direktivet vil ha, og hvor mye man må gi ekstra til Enova og Husbanken for å kunne oppfylle direktivet.

Forslag fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen pause alt arbeid med implementering av EUs bygningsenergidirektiver frem til fullgodt faktagrunnlag og konsekvensanalyse er utarbeidet.

Forslag frå Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringa auke støtta til enøk-tiltak i bygningar ved kvart budsjettframlegg, slik at rekninga for nødvendige oppgraderingar ikkje må takast av huseigarane åleine.

Forslag frå Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 6

Stortinget ber regjeringa i samband med utgreiing av eventuell implementering av bygningsenergidirektivet i Noreg gjere greie for moglege eksterナルitetar, kostnader og innsparingar for samfunnet, inkludert kostnader for kommunar, fylke og hushaldningane, ved ei gjennomføring av direktivet i Noreg.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringa kome med framlegg om innføring av dei einskildtiltakane i bygningsenergidirektivet av 2018 og 2024, tilpassa norske forhold, som fremjar klima og miljø. Desse tiltaka skal vedtakast på

ein måte som sikrar at Noreg ikkje gir ifrå seg nasjonal suverenitet til EU.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet og Høyre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:66 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Per-Willy Amundsen, Erlend Wiborg, Bengt Rune Strifeldt, Silje Hjemdal, Hans Andreas Limi, Dagfinn Henrik Olsen og Marius Arion Nilsen om tilpasninger eller stans i innføring av EUs reviderte bygningsenergidirektiv – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 2. april 2025

Sverre Myrli

leder

Kathrine Kleveland

ordfører

Statsråden

Kommunal- og forvaltningskomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref
2025/377

Vår ref
24/2475-

Dato
18. februar 2025

Svar på representantforslag 66 S – Dokument 8:66 S (2024-2025) om tilpasninger eller stans av innføring av EUs reviderte bygningsenergidirektiv

Jeg viser til brev av 7. februar 2025 fra kommunal- og forvaltningskomiteen der det bes om vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Per-Willy Amundsen, Erlend Wiborg, Bengt Rune Strifeldt, Silje Hjemdal, Hans Andreas Limi, Dagfinn Henrik Olsen og Marius Arion Nilsen om tilpasninger eller stans av innføring av EUs reviderte bygningsenergidirektiv.

Av representantforslaget følger det tre forslag og min vurdering av hvert forslag er som følger:

- 1. Stortinget ber regjeringen pause alt arbeid med implementering av bygningsenergidirektiver frem til fullgodt faktagrunnlag og konsekvensanalyse er utarbeidet.*

Både innholdet og konsekvensene av bygningsenergidirektivet fra 2018 er grundig vurdert. Representantene peker selv på at 2018-direktivet, som nå er til behandling, «er mindre problematisk». Jeg forstår det derfor slik at det er EUs reviderte bygningsenergidirektiv fra 2024 forslaget retter seg mot.

Det er ikke satt i gang arbeid med å implementere bygningsenergidirektivet fra 2024 i Norge. Energidepartementet har derimot begynt arbeidet med å vurdere bestemmelsene i direktivet, og hva disse innebærer. Dette er i tråd med vanlig EØS-prosess. Som en del av dette arbeidet vil bygningsenergidirektivet fra 2024 sendes på offentlig høring på vanlig måte.

Høringsinnspill fra norske aktører vil utgjøre en viktig del av departementets vurdering av direktivet.

Konsekvensene for norske boligeiere av bygningsenergidirektivet fra 2024 har vært mye omtalt i media. Det har blitt pekt på at direktivet krever at boligeiere må gjennomføre store investeringer for å energioppgradere sine bygg. Dette er ikke riktig. Forslagsstillerne viser til nyhetssaker tilbake i 2022 og 2023, da direktivet fremdeles var på forslagsstadiet. Det aktuelle kravet i bygningsenergidirektivet fra 2024, slik det ble vedtatt, er at den gjennomsnittlige energibruken i boligmassen reduseres med minst 16 prosent fra 2020 til 2030, og med minst 20-22 prosent innen 2035. Hvilke virkemidler nasjonale myndigheter vil bruke for å redusere energibruken i boligmassen er det opp til hvert enkelt land å bestemme.

Det er ikke aktuelt for regjeringen å pålegge huseiere å energieffektivisere boligene sine. Regjeringen vil bruke virkemidler som gir mening for norske forhold, som for eksempel støtteordninger som Enova og Husbanken, og god veiledning om smarte energiltak når huseiere av andre grunner vil pusse opp boligen.

Det er politisk enighet om at mer effektiv energibruk i bygg er bra for Norge og Stortinget har allerede vedtatt et mål om 10 TWh redusert strømforbruk i bygg i 2030.

2. Stortinget ber regjeringen aktivt søke tilpasninger i og unntak fra bygningsenergidirektiver.

Som en del av departementets vurdering av EU-regelverk inngår en vurdering av behov for EØS-tilpasninger for å ivareta norske interesser. Dette er også en del av departementets pågående arbeid.

I behandlingen av bygningsenergidirektivet fra 2010 vurderte Energidepartementet at det var behov for norske tilpasninger. I dialog med EU-kommisjonen fikk Norge blant annet unntak fra direktivets bestemmelse om at boliger skal energimerkes av en uavhengig ekspert. Norske myndigheter kunne vise til en digital selvangivelsesløsning for energimerking av boliger som innfridde direktivets krav om en uavhengig og objektiv energimerking. Dette sparte norske husholdninger fra kostnaden av å måtte energimerke boligen med hjelp av en ekspert.

3. Stortinget ber regjeringen vurdere å i ytterste konsekvens benytte reservasjonsretten i paragraf 102 i EØS-avtalen hvis ikke Norge innrømmes tilstrekkelige tilpasninger i eller unntak fra EUs bygningsenergidirektiver, slik at Norges interesser ivaretas.

Vi vil vurdere hvert direktiv i EØS-prosess grundig. Dette inkluderer også behov for EØS-tilpasninger. Diskusjonen om tilpasninger skjer i dialog med våre EØS-EFTA-partnere og EU-kommisjonen, der vi legger fram Norges synspunkt og en eventuell begrunnelse for behovet for tilpasning. I behandlingen av bygningsenergidirektivet fra 2018 er det vurdert at det kun er behov for mindre administrative tilpasninger.

Formålet med bygningsenergidirektivet fra 2024 å redusere klimagassutslippene fra byggsektoren i EU med minst 60 prosent i 2030, og å oppnå en bygningsmasse som er avkarbonisert og uten utslipp i 2050. Energibruken i norske bygg er vesentlig forskjellig fra energibruken i resten av Europa. I EU blir gass i stor grad brukt til oppvarming og matlaging. Strømmen som brukes er også basert på kraftproduksjon med store innslag av fossile energikilder. Dette bidrar til at bygg utgjør over 30 prosent av de energirelaterte utslippene i EU. Til sammenligning er 80 prosent av energibruken i norske bygg elektrisitet basert på norsk fornybar kraftproduksjon, og det er ulovlig å installere energiløsninger basert på fossile energikilder. Det øvrige forbruket i bygg i Norge er i stor grad fjernvarme og bioenergi. Dette gjør at norske bygg er tilnærmet utslippsfrie. Jeg mener Norge er godt rustet til å oppnå formålet i direktivet, og kan på dette tidspunktet ikke se noen grunn til at Norge skal benytte seg av reservasjonsretten knyttet til dette regelverket.

Med hilsen

Terje Aasland

